

CHINESE
ABSTRACT

SLOW
ART

ABSTRACTE KUNST UIT CHINA

KUNSTVERZAMELAAR

LAO FU

+

FOTOGRAAF

CHRISTOPH FEIN

BERICHTEN VAN HET
OOSTELIJK SCHILDERSFRONT

SINGER LAREN

29 MEI - 28 AUGUSTUS 2011

De meeste mensen kennen vooral de realistische Chinese kunst, zoals te zien is in de tentoonstelling ‘Facing China’. De tentoonstelling in de tuinzalen van het Singer laat een heel ander gezicht zien van de hedendaagse Chinese kunst: abstracte kunst. Onderdeel van de tentoonstelling zijn de kunstenaarsportretten gemaakt door fotograaf Christoph Fein.

Gelijk de economie is ook de kunst in China de laatste jaren booming. Kunst is er steeds meer gaan lijken op fast food: veel van hetzelfde, steeds grotere porties, snel bereid, snel geconsumeerd. Niet erg ‘voedzaam’. Het lijkt in de kunstwereld alleen nog maar te gaan om de buitenkant; nog grotere studios, meer geld, meer roem. Meer meer meer, groter groter groter...

Wij laten hier werk zien van 7 Chinese kunstenaars die bij deze ontwikkelingen vraagtekens zetten, en een totaal andere weg zijn ingeslagen. Zij zijn ‘slow’, ‘langzaam’. Hoewel onderling erg verschillend, hebben ze toch een aantal opvallende kenmerken gemeen.

Allereerst valt hun manier van werken op. Met eindeloos geduld en toewijding zetten zij laag na laag na laag verf op het canvas. Het is echt handwerk waarbij voor hen het maakproces minstens zo belangrijk, zo niet belangrijker, is als het eindprodukt. ‘De weg naar het doel, is het doel’ (Lao Tse). Ook hun terughoudende kleurgebruik springt in het oog. De traditie zegt ‘veel kleuren maakt blind’. Daarom gebruiken deze kunstenaars vaak maar 1 of 2 kleuren tegelijkertijd, of zwart en wit.

Het resultaat is kunst die subtiel en harmonieus is. Waar de ambachtelijkheid van af spat en die je warm en poëtisch zou kunnen noemen. Als je tenminste bereid bent je erin te verdiepen en ‘slow’ te kijken. Je zult dan merken dat de ‘Qi’, de innerlijke energie van waaruit de kunstenaars werken, via het canvas jouw kant op stroomt!

L A O
F U
+

C H R I S T O P H
F E I N

DU JIE is een vrouwelijke kunstenares die kleine vierkante schilderijtjes maakt. Die maakt ze boven in haar huis aan een tafel in een klein 'monnikskamertje', waar verder alleen een boekenkastje en een huisaltaartje met een Boeddhistisch beeld staan. Het enige raam kijkt uit op een blinde muur. De titels van de werkjes verwijzen naar de tijd dat ze ermee bezig is geweest. **'2003.6.23-2003.7.15'** maakte zij tussen 23 juni tot 15 juli.

Na een grondlaag te hebben aangebracht in een effen kleur, schildert ze daarop met een uiterst fijn penseeltje een soort wormsporen, kleine 'weggetjes'. Waar je zo'n straatje ook ingaat, je kunt eindeloos de weg volgen, als in een doolhof zonder uitgang. Dit idee van oneindigheid binnen een bepaalde vorm, brengt de fantasie op gang: is het heelal misschien een 3-dimensionale weergave van een schilderij van Du Jie?

Ze zegt zelf: "Volgens het Boeddhisme, kan ons leven op ieder moment en op iedere plaats beginnen."



Du Jie is is tevreden met het eenvoudige leven dat ze leidt. Schilderen is haar levensvervulling. "Ik heb geen invloed op de dingen die nog niet gebeurd zijn. Er is alleen het 'nu'. En wat ik nu doe, schilderen, maakt me gelukkig. De afgelopen jaren hebben we in een omgeving geleefd waarin we het Westerse model volgden, met een enorme nadruk op technologische en economische vooruitgang. Maar eigenlijk zijn veel mensen moe. Je kunt je afvragen of we wel de juiste weg hebben gevolgd."

2003.6.23 - 2003.7.15

2003

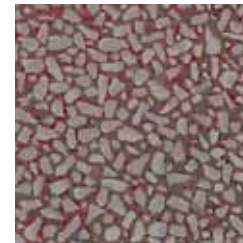
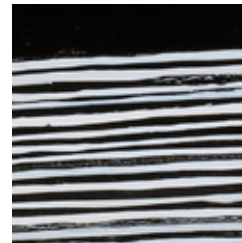
acrylic on canvas
25 x 25 cm



Om bij WANG GUANGLE's studio te komen moet je, net als bij bijna alle kunstenaars, door een poort. Daar wacht de hond je al op. Wang Guangle ziet er een beetje Westers uit: jeans, een jack met rooie strepen, baseballpetje. In zijn vrije tijd speelt hij voetbal en het gesprek gaat al gauw over het Nederlands elftal en de WK finale. Hij vond Nederland niet mooi en te hard spelen. Dat leek hij belangrijker te vinden dan de uitslag. Dit principe is ook van toepassing op zijn werk: het gaat hem om het proces. Dag na dag dag gaat hij naar zijn studio en schildert, laag na laag na laag. De lagen zijn als de dagen van je leven; iedere dag voeg je weer een laag toe. Tot het op een gegeven moment 'klaar' is.

Wang Guangle staat vooral bekend om 2 series schilderijen: zijn **'Coffin serie'** en zijn **'Terrazzo serie'**. Hoewel verschillend, gaan beide series over het passeren van de tijd.

Wang Guangle's schilderijen kun je zien als gestolde tijd.



Terrazzo Series

Terrazzo, in het Nederlands *granito* geheten, zijn van die kleine steentjes met cement ertussen. Net als in Nederland werd het in China veel gebruikt in openbare gebouwen, voor aanrechtbladen en vloeren ed. Ook Wang Guangle is er mee opgegroeid. Een aantal jaren geleden had hij een studio die afgebroken moest worden om voor nieuwbouw plaats te maken. Hij besloot om op de muur van zijn studio terrazzo te gaan schilderen. Met een heel klein kwastje en het geduld van een monnik. Hij wou tot denken aanzetten: kijk nou eens goed hoe mooi dit materiaal eigenlijk is. En wat krijgen we ervoor terug: beton.

Een wand beschilderen terwijl je weet dat het kapot gemaakt zal worden. Het is pure poezie.

Coffin Series

De **'Coffin Series'** (doodskist serie) van Wang Guangle kent een bijzondere achtergrond. Toen hij nog klein was, zag hij boven in het huis van zijn grootvader een doodskist staan. Het was een traditie in de zuidelijke provincie Fujian, dat mannen op leeftijd een doodskist maakten. Om voorbereid te zijn. Tenminste 1 keer per jaar werd die doodskist beschilderd met een nieuwe laklaag. Ieder jaar opnieuw. Wang Guangle's **'Coffin series'** stamt direkt af van de herinnering aan zijn grootvaders beschilderde doodskist. Zijn schilderijen bestaan ook uit laag op laag verf. Iedere dag brengt hij 1 of 2 verse verflagen aan, gedurende 1 of 2 maanden, totdat hij het gevoel heeft



dat het werk af is of door een toevalligheid bijvoorbeeld als de verf op is. De zwarte en witte strepen zijn als de lagen lak op de doodskist, een soort jaarringen. Het resultaat is dat de verf er aan de randen afdruipt en de lagen verf zo dik worden, dat de verf plastisch wordt en gaat bewegen. Aan de oppervlakte komen bobbel en scheuren. Dat doet denken aan ouderdom en dood. Toen ik het **'Coffin'** werk met de zwarte horizontale streep voor het eerst zag, kreeg ik onmiddellijk een heel andere associatie: die van een zonsondergang boven een river, van Turner of Monet. In het andere schilderij, zag ik, toen ik het 'coffin' verhaal kende, in de onderste zwarte helft, het gezicht van Wangs grootvader!



Coffin Paint 2006.8.6 - 2006.9.12

2006
acrylic on canvas
116 x 114cm

SHEN CHEN

Toen ik SHEN CHEN een keer 'Meester van het Gelaagde Grijs' noemde moest hij lachen. Hij had grijze kleren aan, maar daar doelde ik niet op. Ik doelde op zijn kleurgebruik. Gedurende enkele jaren schilderde hij alleen in tinten van zwart. Zijn schilderwijze stamt direkt af van de aloude Chinese inkt traditie. "Voor mij is zwart een kleur", zegt hij. Tegenwoordig gebruikt hij ook andere kleuren, meestal slechts 1 of 2 tegelijk. Hij mixt zijn verf, tegenwoordig acryl, nooit van tevoren. Sterk verdund, met een brede kwast, brengt hij het direct aan op het doek. Laag na laag, terwijl het tussendoor moet drogen, en hij naar Bach luistert. Waar de verschillende verfstreken samen komen op het canvas ontstaan een soort wolken in verschillende kleurnuances. De lichte en donkere lagen creëren een illusie van ruimte, van landschap.

"In de Chinese schilderstraditie maak je met een paar simpele penseelstreken een vis of een boot. De rest van het papier blijft leeg. Maar je kunt het water 'zien', de lucht, de wolken. Het hangt er van af hoe je het voelt. Leeg is vol, vol is leeg. In mijn schilderijen pas ik hetzelfde principe toe."

Shen Chen schildert al sinds 1982 abstract, een bijzonderheid in die tijd. Hij zat midden in de de pioniertijd van de Chinese hedendaagse kunst, de jaren '80. Hij vertelt hoe hij zich voelde toen hij voor het eerst, in Shanghai in 1981, het werk van Westerse kunstenaars in het echt zag i.p.v. in boekjes: "Ik was er ondersteboven van, en het raakte me zo dat ik moest huilen."



Untitled No. 71007-08

2008
acrylic on canvas
122 x 173 cm



Als je bij XU HONGMIN het erf oprijdt, heb je het gevoel op het platteland te zijn. Zijn studio aan de rand van Beijing ligt tussen de maisvelden. Twee honden bewaken het terrein. Een witte pitbul en een Dalmatiër. Zodra je binnenkomt vallen enorme monochrome canvassen op met zwarte, blauwe of rode 'wolken'. Hij noemt ze 'Geen-wolken, geen mist, geen Qi'. Boven zijn studio is een gezellig zitje met een deur naar een terrasje. Op tafel, op een groot stuk hout, staan een tiental kleine Chinese theepotjes en dingetjes van klei. In dit jaargetijde (herfst) drinkt hij altijd Wulong thee, zegt hij. Om ons heen is een soort mini-dierentuin met katten, schildpadden en papagaaien.

Xu is een leuke jongen vol van ideeën. Hij vertelt over koude en warme elementen in zijn werk. Hij zegt: "De meer spontane uitingen in mijn werk zijn reflecties van mijn gevoelens, terwijl de geometrische vormen (de ruitvorm) het rationele weergeven. Het één kan niet bestaan zonder het ander, het moet in balans zijn." Hij zegt: "Ruimte in de Chinese schilderkunst is anders dan in het Westen. Ik zal een voorbeeld geven wat ik bedoel. Stel je

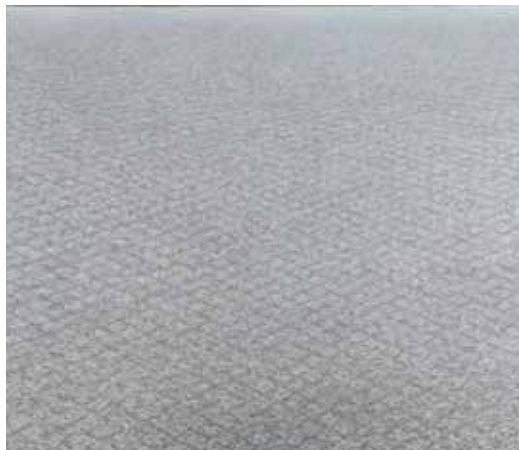


opent een deur naar een ruimte en alleen via die ruimte kun je weer in een volgende ruimte komen. Dit is Westers 1 punt perspectief. Vanuit een Oosters gezichtspunt zijn het meer naast elkaar bestaande ruimtes die je als het ware afzonderlijk kunt binnengaan vanuit een soort voorportaal, een gang. Mijn benadering is meer Oosters."

Als we weggaan is het donker. Vanuit deze oase van rust gaan we de drukte van de stad weer tegemoet.

Extending diamond in white and grey 7

1998
oil on canvas
130 x 150 cm



Via een achterafsteegje, net als je denkt 'ik ben verkeerd gelopen', kom je bij DING YI's studio. We bellen hem op zijn gsm en even later schuift de roestige poort open. Ding Yi, een vriendelijke man met ronde bril, klein van stuk, elegant gekleed. Ook aan zijn studio is alles smaakvol, niets is pretentief of opschepperig. In het midden 2 prachtige art-deco stoelen. We zijn duidelijk in Shanghai.

Het gesprek dat volgt duurt vele uren. Hij vertelt openhartig en met duidelijk plezier over zijn kunst. In het begin, eind jaren '80, dachten sommige mensen dat zijn schilderijen niet veel verschilden van behang of tapijt design. Was dit wel kunst? Ding Yi zegt daarover: "Ik wou losbreken van wat gebruikelijk was in de kunstwereld, nieuwe mogelijkheden onderzoeken." En zo begon hij design elementen in zijn werk op te nemen.

Niet toevallig, want Ding Yi is begonnen als ontwerper van verpakkingen. Ieder ontwerp moest worden overgebracht op een papieren raster. "Als je het raster 45 graden draait, zie je het patroon in mijn huidige werk."



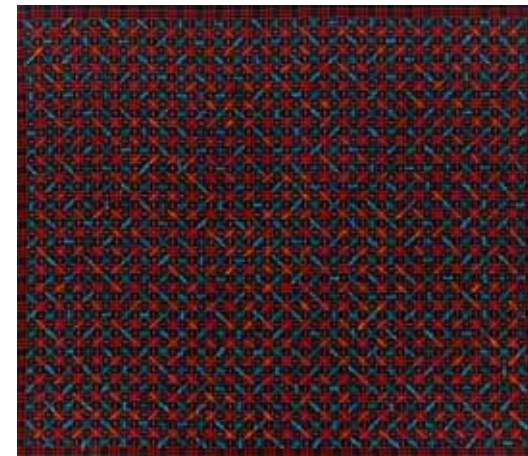
Zo ontstond uit een combinatie van een + en x, Ding Yi's 'handelsmerk': 米 (het Chinese karakter voor rijst).

Ding Yi noemt zichzelf een experimenteel kunstenaar. "Ik werk langzaam en haal mijn inspiratie uit het schilderproces zelf."

Vanaf 1997 heeft hij zijn schilderstijl veranderd. "Ik kreeg meer oog voor de veranderingen in de wereld om me heen, vooral voor issues als verstedelijking. De neon kleuren die ik nu gebruik in mijn werk zijn afgeleid van de felle verlichting en de agressie van de stad. Als je ooit in Shanghai geleefd had, zou je weten wat ik bedoel."

Appearance of Crosses 97-21

1997
acrylic on tartan
140 x 160 cm



ZHOU YANGMING

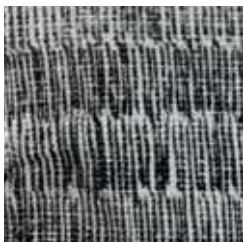
10.

ZHOU YANGMING woont in Song Zhuang, in een kunstenaarskolonie net buiten Beijing. De lucht is hier nog enigszins schoon. Hij is gekleed in grijze kleding die het midden houdt tussen een judopak en monnikshabijt.

Zijn studio is licht en ruim. Aan de muur bijna uitsluitend monochroom uitziende werken. Bij de ingang staat een tafel met een groot stuk papier en penseel. Daar schildert hij zich een beetje los, voor hij met het echte werk gaat beginnen.

Voor Zhou Yangming is schilderen een soort religieuze beoefening, zoals het chanten van Boeddhistische mantras. Het is misschien het best te vergelijken met meditatie. Hij schildert op het ritme van zijn ademhaling, als in een 'flow'. Schilderen moet vanzelf gaan, net als ademen. Zhou Yangming's schilderijen kun je zien als gestolde adem.

Een ervaren oudere dokter zei eens tegen hem: "Het beoefenen van kunst is goed voor de gezondheid, voor lichaam en geest. Vele Chinese traditionele schilders worden erg oud."



Het roept de vraag op: hoe zou dat zijn bij kunstverzamelaars, fotografen en museumbezoekers...

Misschien moeten we 'slow' leven. Zhou Yangming: "Toen ik 10 jaar geleden begon te schilderen, had ik het gevoel dat alles te snel ging. Mensen waren angstig en onrustig. Iedereen geloofde dat tijd geld was en efficiëntie leven. Ik vroeg me af: kunnen we dit tempo volhouden? Iedereen stormde naar voren. Hadden ze de moeite genomen om even stil te staan en terug te kijken, dan waren ze er misschien achter gekomen dat ze zichzelf onderweg verloren waren. Dat ze een leven hadden geleid dat niet bij hun paste. Dat ze vervreemd waren van zichzelf, losgeraakt van hun ziel, van hun gevoel."

We moeten weer leren schoonheid en geluk te vinden in simpele dingen.

Dao 2002-2006

2002-2006

ink on silk

84 x 141 cm

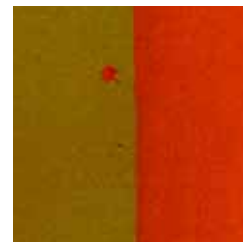


CHEN RUOBING

11.

Zeg je CHEN RUOBING, zeg je kleur. In zijn studio zijn de wanden wit, het meubilair van blank hout en zijn canvassen vol van kleur. Hij is misschien het minst 'Chinees' en het minst 'slow' van alle kunstenaars. Typisch Chinees was wel de gastvrijheid. Voordat je het in de gaten had, zat je alweer achter een kom soep en bord noodles.

Compositie en vorm en het gebruik van penseel en inkt werden in de traditionele Chinese schilderkunst belangrijker gevonden dan het kleurgebruik. Kleuren kregen eerder een morele en symbolische duiding. Omdat Chen Ruobing in Duitsland studeerde en woont, is zijn kleurgebruik niet erg Chinees. Hij gebruikt meestal 2 kleuren. Één voor de achtergrond en één voor een vorm op de voorgrond. Hij kijkt dan vooral intuïtief naar hoe die zich tot elkaar verhouden. Mettertijd is zijn kleurgebruik steeds uitbundiger geworden.



Chen Ruobing is erg geïnteresseerd in oude Chinese kunstobjecten uit ver voorbije Dynastieën. Dat vind je terug in de vormen die hij schildert. Het lijken 'vazen' uit de Han Dynastie. Hoewel het oppervlakkig gezien anders lijkt, bevatten zijn schilderijen vele verflagen.

Gevraagd naar 'slow art' zegt hij: "Ik benader slow art meer vanuit het gezichtspunt van de beschouwer. Als je de tijd neemt om echt te kijken, kun je helemaal opgaan in een kunstwerk. Je gaat dan steeds meer dingen zien. Details, nuances. In een goed kunstwerk ontdek je steeds weer iets nieuws."

Untitled

2008

acrylic on canvas

170 x 200 cm



“De Chinese kunstwereld kun je vergelijken met een auto zonder remmen.

‘S L O W A R T’ is voor mij een manier om te reflecteren op mijzelf en de wereld om mij heen. Wat willen we, waar zijn we naar op zoek, wat is ons doel? Als we op een gegeven moment alles hebben, wat dan? ‘Slow Art’ is relevant als commentaar op de huidige sociale context van China, maar het verband tussen die twee is complex en gelaagd. Critici hebben er tot nu toe niet veel aandacht aan besteed.”

WANG GUANGLE



SINGER LAREN

www.chinese-abstract-slow-art.com

©2011 LAO FU, CHRISTOPH FEIN, STRANGE ATTRACTORS, THE ARTISTS